

vejen for udførelse af deres tjeneste eller hverv. Udtrykket "lægger hindringer i vejen" omfatter enhver aktivitet, der lægger hindringer i vejen for udøvelse af politiets tjeneste, og straffelovens § 119, stk. 3, vil således kunne være vejledende for, hvornår der foreligger aktiv modstand mod en tjenestehandling.

Efter § 18, *stk. 1, nr. 6*, må stav anvendes med henblik på at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres passiv modstand, såfremt tjenestehandlingens gennemførelse skønnes uopsættelig, og anden og mindre indgribende magtanvendelse skønnes åbenbart uegnet.

Passiv modstand omfatter f.eks. situationer, hvor en anholdt, der ønskes ført væk, ikke følger med, men forholder sig passiv, eventuelt lægger sig ned, og hvor en større menneskemængde stimler sammen til en ulykke, blokerer adgangen til virksomheder mv. og ikke fjerner sig trods politiets påbud herom. Passiv modstand omfatter også situationer, hvor en anholdt forsøger at undvige ved f.eks. at løbe fra stedet. Hvis den anholdte slår eller river sig fri fra en polititjenestemand for at løbe fra stedet, vil situationen være omfattet af bestemmelsen i nr. 5 om aktiv modstand.

Passiv modstand, der indebærer risiko for nogens liv eller helbred, f.eks. ved at en person blokerer for adgang til en person, der forsøger selvmord eller på anden måde er i fare, vil være omfattet af bestemmelsens nr. 2. Bestemmelsen i nr. 6 vil således i praksis navnlig omfatte tjenestehandlinger med henblik på at afværge fare for ordensforstyrrelser, bringe strafbar virksomhed til ophør, eller pågribe personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have begået en forbrydelse.

Det vil som udgangspunkt ikke være forsvarligt at anvende stav mod personer, der alene yder passiv modstand, og der stilles derfor krav om, at tjenestehandlingen skal være uopsættelig, samt at andre og mindre indgribende midler skal skønnes åbenbart uegnede. Hermed præciseres og uddybes kravet om nødvendighed og forsvarlighed i en situation, hvor der bliver tale om at gribe ind over for passiv modstand.

Det må bero på en konkret vurdering og afvejning af flere forhold, herunder navnlig de mulige konsekvenser ved at undlade at gribe ind, om gennemførelse af en tjenestehandling er uopsættelig. Som udgangspunkt må tjenestehandlinger med henblik på at afværge forstyrrelser af vigtige samfunksfunktioner, f.eks. kollektiv transport, brandslukning, ambulancekørsel, hjemmepleje mv., eller at bryde en blokade af en større færdselsåre anses for uopsættelige. Endvidere vil pågribelse/anholdelse af en gerningsmand ofte være en uopsættelig tjenestehandling, navnlig hvis

den pågældende træffes under eller i umiddelbar tilknytning til udøvelsen af det forhold, der begrunder anholdelsen.

Passiv modstand kan udøves af en eller flere personer, og der kan være en forskel i politiets muligheder for at anvende stav i de forskellige situationer. Generelt må antallet af betjente over for antallet af personer, der modsætter sig politiets tjenestehandlinger, samt muligheden for forstærkninger spille en væsentlig rolle ved vurderingen af, om anvendelse af almindelig fysisk kraft er et åbenbart uegnet middel.

Hvis en eller ganske få personer yder modstand ved at forholde sig passivt, må det antages, at det næsten undtagelsesfrit vil være muligt at gennemføre tjenestehandlingen ved brug af almindelig fysisk magt, det vil sige magtanvendelse uden midler.

Yder et større antal personer modstand ved at forholde sig passive, kan det efter omstændighederne være vanskeligere at gennemføre tjenestehandlingen ved hjælp af almindelig fysisk magtudøvelse. Politiet må i sådanne situationer først og fremmest overveje at anvende gas, og kun såfremt dette middel skønnes åbenbart uegnet, vil anvendelse af stav være berettiget.

Anvendelse af hund, jf. § 19, anses ikke for et mindre indgribende middel end stav.

I § 18, *stk. 2*, fastsættes det, at politiet, før stav tages i brug med henblik på rydning af gader, bygninger mv. for et større antal personer, så vidt muligt skal tilkendegive over for vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge stav, hvis ikke politiets påbud efterkommes. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

Det formelle krav om tilkendegivelse af, at stav i givet fald vil blive brugt, er en præcisering af de almindelige betingelser for magtanvendelse efter bestemmelsen i § 16.

Enhver mundtlig ordre fra politiet anses i politilovens forstand som et påbud. Et påbud skal så vidt muligt følges op af en tilkendegivelse om, at politiet har til hensigt at bruge stav.

I nogle tilfælde vil der ikke være tid til hverken at give påbud eller advare om brug af stav. I sådanne tilfælde kan politiet bruge stav umiddelbart. Dette vil dog formentlig i praksis kun være relevant ved meget pludselige (voldelige) opløb.

Bestemmelsen omfatter alene brug af stav med henblik på rydning af gader, bygninger mv. for et større antal personer. Undtaget er derimod f.eks. situationer, hvor politiet anvender stav med henblik på at afværge et angreb udført af en enkeltperson. I sådanne tilfælde må spørgsmålet om, hvorvidt der i den konkrete situ-